Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

11. rujna 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2014/59/EU – Sanacija kreditnih institucija i investicijskih društava – Opća načela – Članak 34. stavak 1. točke (a) i (b) – *Bail-in* – Otpis instrumenata kapitala – Učinci – Članak 53. stavci 1. i 3. – Članak 60. stavak 2. prvi podstavak točke (b) i (c) – Zaštita prava dioničara i vjerovnika – Stjecanje instrumenata kapitala – Nepotpune i pogrešne informacije sadržane u prospektu koji je potrebno objaviti, među ostalim, prilikom javne ponude vrijednosnih papira – Tužba za poništenje ugovora o stjecanju instrumenata kapitala – Tužba za naknadu štete – Tužbe podnesene prije donošenja sanacijskih mjera”

U predmetu C-687/23,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunal Supremo (Vrhovni sud, Španjolska), odlukom od 2. studenoga 2023., koju je Sud zaprimio 15. studenoga 2023., u postupku

D. E.

protiv

Banco Santander SA,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: F. Biltgen, predsjednik vijeća, T. von Danwitz (izvjestitelj), potpredsjednik Suda, u svojstvu suca prvog vijeća, A. Kumin, I. Ziemele i S. Gervasoni, suci,

nezavisna odvjetnica: T. Ćapeta,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Banco Santander, SA, C. García Vega, J. M. Rodríguez Cárcamo i A. M. Rodríguez Conde, *abogados*,

– za španjolsku vladu, L. Aguilera Ruiz i A. Gavela Llopis, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: španjolski

– za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju P. Gentilija, *avvocato dello Stato*,

– za portugalsku vladu, P. Barros da Costa, J. Margarido i A. Rodrigues, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, C. Auvret, P. Němečková i D. Triantafyllou, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 13. veljače 2025.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 34. stavka 1. točke (a), članka 53. stavaka 1. i 3. te članka 60. stavka 2. prvog podstavka točaka (b) i (c) Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2014., L 173, str. 190. i ispravci SL 2015., L 216, str. 9. i SL 2024./90767, L).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe D. E. i društva Banco Santander SA, u svojstvu sljednika društva Banco Popular Español SA (u daljnjem tekstu: Banco Popular), u vezi s tužbama za poništenje i za naknadu štete koje je podnijela osoba D. E. zbog nepotpunih i pogrešnih informacija koje su joj pružene u prospektu koji je potrebno objaviti, među ostalim, prilikom javne ponude vrijednosnih papira pri stjecanju instrumenata kapitala naknadno konvertiranih u dionice društva Banco Popular.

Pravni okvir

Direktiva 2004/39/EZ

3 Uvodne izjave 31., 44. i 46. Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL 2004., L 145, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 4., str. 29.) glasile su kako slijedi:

„(31) Jedan od ciljeva ove Direktive je zaštita ulagatelja. Mjere za zaštitu ulagatelja treba prilagoditi specifičnostima pojedine kategorije ulagatelja (mali ulagatelji, profesionalni ulagatelji, kvalificirani nalogodavatelji).

[…]

(44) S obzirom na dvostruki cilj zaštite ulagatelja i osiguravanja nesmetanog funkcioniranja tržišta vrijednosnih papira, treba osigurati postizanje transparentnosti u transakcijama te primjenu pravila koja su u tu svrhu utvrđena za investicijska društva prilikom poslovanja na tržištu. Kako bi se ulagateljima ili tržišnim sudionicima omogućilo da u svako doba mogu

procijeniti uvjete transakcije dionicama koje razmatraju i kasnije provjeriti uvjete po kojima je transakcija obavljena, potrebno je uspostaviti opća pravila za objavljivanje pojedinosti o zaključenim transakcijama dionicama i za objavljivanje pojedinosti o aktualnim mogućnostima za trgovanje dionicama. Ova su pravila potrebna radi osiguravanja učinkovite integracije dioničkih tržišta država članica, učvršćivanja učinkovitosti ukupnog procesa formiranja cijena za vlasničke instrumente te potpore učinkovitom pridržavanju obveza o ‚najpovoljnijem izvršenju'. Da bi se to postiglo, potreban je sveobuhvatan režim transparentnosti primjenom na sve transakcije dionicama […]. Obveza investicijskih društava da po ovoj Direktivi objavljuju ponude za kupnju i prodaju te izvrše nalog po istaknutoj cijeni ne oslobađa investicijska društva od obveze da nalog usmjere na neko drugo mjesto izvršenja ako bi ova internalizacija spriječila društvo u poštovanju obveza o ‚najpovoljnijem izvršenju'.

[…]

(46) Država članica može odlučiti primjenjivati zahtjeve za transparentnost prije i nakon trgovanja utvrđene u ovoj Direktivi za financijske instrumente koji nisu dionice. […]"

4 Članak 19. Direktive 2004/39, naslovljen „Pravila poslovnog ponašanja prilikom pružanja investicijskih usluga klijentima", u stavcima 2. i 3. propisivao je:

„2. Svi podaci, uključujući promidžbene sadržaje koje društvo šalje klijentima ili potencijalnim klijentima, moraju biti istiniti, jasni i ne smiju dovoditi u zabludu. Promidžbeni sadržaji moraju biti jasno prepoznatljivi kao takvi.

3. Klijentima i potencijalnim klijentima trebaju biti pruženi podaci u razumljivom obliku o sljedećem:

– investicijskom društvu i njegovim uslugama,

– financijskim instrumentima i predloženim investicijskim strategijama; što treba uključivati odgovarajuće upute i upozorenja o rizicima vezanima uz ulaganja u ove instrumente i uz ove investicijske strategije,

– mjestu izvršenja, i

– troškovima i povezanim izdacima,

tako da oni mogu u razumnim okvirima shvatiti vrstu i rizike investicijskih usluga i specifičnih vrsta financijskih instrumenata koji im se nude, te donijeti upućene odluke o ulaganjima. Ovi podaci mogu se pružati u standardiziranom obliku."

Direktiva 2014/59

5 Uvodne izjave 45., 49. i 120. Direktive 2014/59 glase kako slijedi:

„(45) Kako bi se izbjegla mogućnost moralnog hazarda, svaka bi propadajuća institucija trebala imati mogućnost izlaska s tržišta, bez obzira na njezinu veličinu i povezanost s ostalim institucijama, a da to ne uzrokuje sistemski poremećaj. Propadajuća institucija u načelu bi trebala biti likvidirana u redovnom postupku u slučaju insolventnosti. Međutim,

likvidacijom u redovnom postupku u slučaju insolventnosti moglo bi se ugroziti financijsku stabilnost, prekinuti pružanje ključnih funkcija i utjecati na zaštitu deponenata. U takvom je slučaju vrlo vjerojatno da bi postojao javni interes za provedbu sanacije institucije i primjenu instrumenata sanacije umjesto pribjegavanja redovnom postupku u slučaju insolventnosti. […]

[…]

(49) Ograničenja prava dioničara i vjerovnika trebala bi biti u skladu s člankom 52. Povelje [Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja)]. Instrumente sanacije trebalo bi stoga primjenjivati samo na one institucije koje propadaju ili im prijeti propast, i to samo kad je to potrebno da bi se ostvario cilj financijske stabilnosti u javnom interesu. Instrumente sanacije posebno bi trebalo primijeniti kada se institucija ne može likvidirati u redovnom postupku u slučaju insolventnosti a da se pritom ne destabilizira financijski sustav, a potrebne su mjere za brz prijenos i nastavak sistemski važnih funkcija i ne postoji razumna mogućnost da se primijeni alternativno privatno rješenje, uključujući povećanje udjela kapitala od strane postojećih dioničara ili treće osobe kojim bi se obnovila mogućnost održivosti institucije. […]

[…]

(120) Direktive [Europske u]nije o pravu trgovačkih društava sadrže obvezujuće propise o zaštiti dioničara i vjerovnika institucija koje su obuhvaćene područjem primjene tih direktiva. U okolnostima u kojima sanacijska tijela moraju brzo djelovati ti propisi mogu ometati djelotvornost njihova djelovanja i korištenje instrumenata sanacije i sanacijskih ovlasti od strane sanacijskih tijela te bi se u ovu Direktivu trebala uključiti odgovarajuća odstupanja. Kako bi se dionicima zajamčila najveća razina pravne sigurnosti, ta bi odstupanja trebala biti jasno i usko definirana te bi se smjela koristiti samo u javnom interesu i nakon što su ispunjeni uvjeti za pokretanje sanacije. […]”

6 Člankom 1. stavkom 1. te direktive predviđa se:

„Ovom se Direktivom utvrđuju pravila i postupci koji se odnose na oporavak i sanaciju sljedećih subjekata:

[…]

(b) financijskih institucija koje imaju poslovni nastan u Uniji kada je financijska institucija društvo kći kreditne institucije ili investicijskog društva ili društva iz točaka (c) ili (d) […]

(c) financijskih holdinga, mješovitih financijskih holdinga i mješovitih holdinga koji imaju poslovni nastan u Uniji;

(d) matičnih financijskih holdinga u državi članici, matičnih financijskih holdinga u Uniji, matičnih mješovitih financijskih holdinga u državi članici, matičnih mješovitih financijskih holdinga u Uniji;

[…]”

7 U skladu s člankom 2. stavkom 1. navedene direktive:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[…]

57. ‚*bail-in* instrument' znači mehanizam za izvršavanje ovlasti otpisa i konverzije od strane sanacijskog tijela u odnosu na obveze institucije koja je u sanaciji u skladu s člankom 43.;

[…]"

8 Člankom 34. navedene direktive, naslovljenim „Opća načela sanacije", u stavku 1. predviđa se:

„Države članice osiguravaju da sanacijska tijela, kod primjene instrumenata sanacije i izvršavanja sanacijskih ovlasti, poduzmu sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se mjere sanacije poduzimaju u skladu sa sljedećim načelima:

(a) dioničari institucije u sanaciji [prvi snose] gubitke;

(b) vjerovnici institucije u sanaciji snose gubitke nakon dioničara u skladu s redoslijedom prvenstva njihovih tražbina u okviru redovnog postupka u slučaju insolventnosti osim ako je izričito navedeno drukčije u ovoj Direktivi;

[…]

(f) osim kada je ovom Direktivom predviđeno drukčije, prema vjerovnicima iste kategorije postupa se jednako;

(g) nijedan vjerovnik ne trpi veće gubitke od onih koje bi pretrpio ako bi institucija ili subjekt iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d) bili likvidirani u redovnom postupku u slučaju insolventnosti u skladu sa zaštitnim mjerama iz članaka 73. do 75.;

[…]"

9 Člankom 36. Direktive 2014/59, naslovljenim „Vrednovanje za potrebe sanacije", propisuje se:

„1. Prije poduzimanja mjera sanacije ili korištenja ovlasti za otpis ili konverziju relevantnih instrumenata kapitala, sanacijska tijela osiguravaju da pošteno, oprezno i realistično vrednovanje imovine i obveza institucije ili subjekta iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d) provede osoba koja je neovisna od bilo kojeg tijela javne vlasti, uključujući sanacijsko tijelo, i instituciju ili subjekt iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d). Podložno stavku 13. ovog članka i članku 85. ako su ispunjeni svi zahtjevi iz ovog članka, vrednovanje se smatra konačnim.

2. Ako nije moguće provesti neovisno vrednovanje u skladu sa stavkom 1., sanacijska tijela mogu provesti privremeno vrednovanje imovine i obveza institucije ili subjekta iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d), u skladu sa stavkom 9. ovog članka.

3. Cilj vrednovanja je procijeniti vrijednost imovine i obveza institucije ili subjekta iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d) koji ispunjavaju uvjete za sanaciju iz članaka 32. i 33.

[…]

6. Vrednovanje se dopunjuje sljedećim informacijama iz poslovnih knjiga i evidencija institucije ili subjekta iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d);

(a) ažuriranom bilancom i izvješćem o financijskom položaju institucije ili subjekta iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d);

(b) analizom i procjenom računovodstvene vrijednosti imovine;

(c) popisom nepodmirenih bilančnih i izvanbilančnih obveza prikazanih u poslovnim knjigama i evidencijama institucije ili subjekta iz članka 1. stavka 1. točke (b), (c) ili (d), s naznakom odgovarajućih kredita i redoslijeda prednosti u skladu s mjerodavnim insolvencijskim pravom.

[…]

9. Ako zbog žurnih okolnosti pojedinog slučaja nije moguće ispuniti zahtjeve iz stavaka 6. i 8. ili ako se primjenjuje stavak 2., provodi se privremeno vrednovanje. Pri provedbi privremenog vrednovanja pridržava se zahtjeva iz stavka 3. i, u mjeri u kojoj je to razumno izvedivo u okolnostima, zahtjeva iz stavaka 1., 6. i 8.

Privremeno vrednovanje iz ovog stavka uključuje zaštitni sloj za dodatne gubitke, uz primjereno opravdanje.

[…]”

10 U članku 48. te direktive, naslovljenom „Redoslijed otpisa i konverzije”, određuje se:

„1. Države članice osiguravaju da kod primjene *bail-in* instrumenta sanacijska tijela izvršavaju ovlasti otpisa i konverzije, podložno svim izuzećima iz članka 44. stavka 2. i 3., u skladu sa sljedećim zahtjevima:

(a) stavke redovnog osnovnog kapitala smanjuju se u skladu s člankom 60. stavkom 1. točkom (a);

(b) ako i samo ako je ukupno smanjenje u skladu s točkom (a) manje od zbroja iznosa iz članka 47. stavka 3. točaka (b) i (c), tijela smanjuju glavnicu instrumenata dodatnog osnovnog kapitala u potrebnoj mjeri i u skladu [sa svojim] mogućnostima;

(c) ako i samo ako je ukupno smanjenje u skladu s točkama (a) i (b) manje od zbroja iznosa iz članka 47. stavka 3. točaka (b) i (c), tijela smanjuju glavnicu instrumenata dopunskog kapitala do potrebnoj mjeri i u skladu [sa svojim] mogućnostima;

[…]”

11 Člankom 53. Direktive 2014/59, naslovljenim „Učinak *bail-ina*”, predviđa se:

„1. Ako sanacijsko tijelo izvršava ovlast iz članka 59. stavka 2. i članka 63. stavka 1. točaka od (e) do (i), države članice osiguravaju da smanjenje glavnice ili nepodmirenog dospjelog iznosa za naplatu, konverzija ili poništenje proizvedu učinke te da su odmah obvezujući za instituciju u sanaciji i pogođene vjerovnike i dioničare.

[…]

3. Ako sanacijsko tijelo smanji na nulu glavnicu obveze ili nepodmireni iznos obveze ovlašću iz članka 63. stavka 1. točke (e), ta obveza i sve pravne obveze ili tražbine koje u vezi s njom proizlaze i koje nisu obračunane u trenutku izvršavanja ovlasti u svakom slučaju smatraju se izvršenima i ne mogu se dokazivati ni u jednom naknadnom postupku u vezi s institucijom u sanaciji ili bilo kojim subjektom sljednikom u bilo kojoj naknadnoj likvidaciji.

4. Ako sanacijsko tijelo djelomično smanji, ali ne u potpunosti, glavnicu obveze ili nepodmireni iznos obveze ovlašću iz članka 63. stavka 1. točke (e):

(a) obveza je sanirana u visini smanjenog iznosa;

(b) relevantan instrument ili sporazum kojim je stvorena prvotna obveza i dalje se primjenjuje u odnosu na preostalu glavnicu obveze ili nepodmireni iznos obveze, podložno svim promjenama iznosa kamata koje se plaćaju kako bi se odrazilo smanjenje glavnice i svaka daljnja promjena uvjeta koje bi sanacijsko tijelo moglo donijeti na temelju ovlasti iz članka 63. stavka 1. točke (j).”

12 Članak 60. te direktive, naslovljen „Odredbe kojima se uređuje otpis ili konverzija instrumenata kapitala”, glasi kako slijedi:

„1. Prilikom ispunjavanja zahtjeva iz članka 59. sanacijska tijela izvršavaju ovlast otpisa ili konverzije u skladu s redoslijedom prvenstva tražbina u redovnim postupcima u slučaju insolventnosti na način kojim se postižu sljedeći rezultati:

(a) stavke redovnog osnovnog kapitala prvo se smanjuju razmjerno gubicima i do mjere njihova kapaciteta te sanacijsko tijelo poduzima jednu ili obje mjere iz članka 47. stavka 1. u pogledu imatelja instrumenata redovnog osnovnog kapitala;

(b) glavnica instrumenata dodatnog osnovnog kapitala otpisuje se ili konvertira u instrumente redovnog osnovnog kapitala ili oboje, i to do mjere potrebne za postizanje ciljeva sanacije iz članka 31. ili do mjere kapaciteta relevantnih instrumenata kapitala, ovisno o tome što je manje;

(c) glavnica instrumenata dopunskog kapitala otpisuje se ili konvertira u instrumente redovnog osnovnog kapitala ili oboje, i to do mjere potrebne za postizanje ciljeva sanacije iz članka 31. ili do mjere kapaciteta relevantnih instrumenata kapitala, ovisno o tome što je manje;

2. Ako se glavnica relevantnih instrumenata kapitala otpisuje:

[…]

(b) imatelju relevantnog instrumenta kapitala ne ostaje nikakva obveza u okviru otpisanog iznosa tog instrumenta ili u vezi s njim, osim već obračunatih obveza i obveza u vezi s naknadom štete do koje može doći zbog pravnog lijeka kojim se pobija zakonitost izvršavanja ovlasti otpisa;

(c) ne isplaćuje se nikakva naknada nijednom imatelju relevantnih instrumenata kapitala osim one u skladu sa stavkom 3.

[…]

3. Kako bi se postigao učinak konverzije relevantnih instrumenata kapitala na temelju stavka 1. točke (b) ovog članka, sanacijska tijela mogu od institucija ili subjekata iz članka 1. stavka 1. točaka (b), (c) i (d) zatražiti da izdaju instrumente redovnog osnovnog kapitala vlasnicima relevantnih instrumenata kapitala. […]

[…]”

Odluka Jedinstvenog sanacijskog odbora

13 Jedinstveni sanacijski odbor Odlukom SRB/EES/2017/08 od 7. lipnja 2017. donio je sanacijski program za društvo Banco Popular, koji je Komisija potvrdila Odlukom (EU) 2017/1246 od 7. lipnja 2017. (SL 2017., L 178, str. 15. i ispravak SL 2017., L 320, str. 31.).

Glavni postupak i prethodna pitanja

14 Osoba D. E., u svojstvu jedinog upravitelja društva Lera Blava SLU, 3. listopada 2009. upisala je podređene obveznice konvertibilne u podređene obveznice koje je izdalo društvo Banco Popular.

15 U svibnju 2012. osoba D. E., djelujući u ime društva Lera Blava, konvertirala je te obveznice u druge obvezno konvertibilne podređene obveznice.

16 Društvo Lera Blava 14. siječnja 2013., u okviru isplate neisplaćenih plaća, prenijelo je osobi D. E. vlasništvo nad tim obveznicama. Banco Popular odobrio je taj prijenos vlasništva 22. veljače 2013.

17 Dana 25. studenoga 2015. provedena je obvezna konverzija navedenih obveznica u dionice društva Banco Popular.

18 U listopadu 2016. osoba D. E. podnijela je Juzgadu de Primera Instancia (Prvostupanjski sud, Španjolska) tužbu protiv društva Banco Popular radi utvrđenja ništavosti stjecanja konvertibilnih podređenih obveznica zbog nepravilnosti u pogledu njezine suglasnosti i radi povrata iznosa prvotno uloženog za stjecanje tih obveznica, uvećanog za zakonske kamate računajući od tog stjecanja. Podredno, ta osoba zahtijevala je naknadu štete nastale zbog toga što Banco Popular prilikom stavljanja navedenih obveznica na tržište tijekom 2009. i njihove naknadne konverzije u 2012. nije poštovao zahtjeve obavješćivanja koji proizlaze iz propisa Unije o tržištima financijskih instrumenata.

19 Juzgado de Primera Instancia (Prvostupanjski sud) prihvatio je tu tužbu i proglasio upis obvezno konvertibilnih podređenih obveznica ništavim.

20 Banco Popular podnio je žalbu protiv te presude, koju je Audiencia Provincial (Provincijski sud, Španjolska) prihvatila jer osoba D. E. nije imala aktivnu procesnu legitimaciju.

21 D. E. je protiv presude donesene u žalbenom postupku podnio žalbu u kasacijskom postupku Tribunalu Supremo (Vrhovni sud, Španjolska), sudu koji je uputio zahtjev u ovom predmetu. Pred tim sudom ta je osoba tvrdila da je Audiencia Provincial (Provincijski sud) pogrešno odbila

priznati njezinu aktivnu procesnu legitimaciju, iako je, prema mišljenju osobe D. E., prijenos vlasništva nad obveznicama društva Lera Blava na njezina upravitelja i jedinog dioničara bio valjan.

22 SRB donio je 7. lipnja 2017. sanacijski program za društvo Banco Popular, koji je Komisija potvrdila isti dan.

23 Taj sanacijski program proveden je odlukom koju je također 7. lipnja 2017. donio Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (Fond za uredno restrukturiranje bankarskih institucija, Španjolska) (u daljnjem tekstu: FROB). Tom je odlukom FROB, među ostalim, smanjio temeljni kapital društva Banco Popular na nulu otpisom svih njegovih dionica koje su bile u optjecaju. Tom odlukom osoba D. E. prestala je biti imatelj dionica društva Banco Popular koje je stekla nakon konverzije upisanih obveznica a da pritom za to nije primila nikakvu naknadu.

24 Osim toga, FROB je odlučio provesti konverziju instrumenata dopunskog kapitala društva Banco Popular i prenijeti nove dionice izdane nakon te konverzije na društvo Banco Santander, bez suglasnosti bivših imatelja tih instrumenata.

25 Društvo Banco Santander postalo je 2018. univerzalni sljednik društva Banco Popular, na temelju spajanja preuzimanjem potonje banke, čija je pravna osobnost prestala.

26 Sud koji je uputio zahtjev ističe da u Španjolskoj postoji velik broj sporova u kojima su stjecatelji različitih instrumenata kapitala društva Banco Popular podnijeli tužbe radi poništenja ugovora o stjecanju tih instrumenata, radi povrata cijene plaćene za to stjecanje i/ili tužbe za naknadu štete zbog informacija sadržanih u prospektu koji je potrebno objaviti, među ostalim, prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja za trgovanje.

27 U presudi od 5. svibnja 2022., Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular) (C-410/20, u daljnjem tekstu: presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular), EU:C:2022:351) Sud je presudio da se članku 34. stavku 1. točki (a), članku 53. stavcima 1. i 3. te članku 60. stavku 2. prvom podstavku točkama (b) i (c) Direktive 2014/59 protivi to da se, nakon otpisa svih dionica naloženog u okviru sanacije bankarske institucije, tužbe za naknadu štete zbog informacija sadržanih u prospektu koji je potrebno objaviti, među ostalim, prilikom javne ponude vrijednosnih papira i tužbe za poništenje ugovora o upisu dionica mogu podnijeti protiv te institucije ili protiv njezina pravnog sljednika.

28 Nakon objave te presude, sud koji je uputio zahtjev i dalje se pita o dosegu zabrane bilo kakve tužbe za naknadu štete ili tužbe za poništenje koja, u skladu s odredbama navedenima u prethodnoj točki ove presude, kako ih tumači Sud, proizlazi iz sanacijske mjere. U tom pogledu, taj sud ističe da su se u predmetu u kojem je donesena presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular) tužbe za naknadu štete i tužbe za poništenje odnosile na ugovore o upisu dionica društva Banco Popular. Za razliku od toga, u predmetima u kojima je donesena presuda od 5. rujna 2024., Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II) (C-775/22, C-779/22 i C-794/22, EU:C:2024:679, u daljnjem tekstu: presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), EU:C:2024:679) bila je riječ o ugovorima o upisu podređenih obveznica konvertiranih u dionice društva Banco Popular prije sanacije te banke.

29 Budući da su konvertibilne obveznice o kojima je riječ u sporu koji se pred njim vodi također konvertirane u dionice društva Banco Popular prije donošenja mjera sanacije u pogledu te banke, sud koji je uputio zahtjev u biti se pita može li se osoba D. E. u okviru tog spora pozvati na „obračunanu” tražbinu, u smislu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59.

30 U tom pogledu pojašnjava, s jedne stane, da u španjolskom pravu izraz „obračunan” označava trenutak u kojem nastaje pravo zahtijevati ispunjenje obveze, dok izraz „datum dospijeća” označava kraj razdoblja određenog za ispunjenje obveze, nakon kojeg ona postaje dospjela. Međutim, konvertibilne obveznice o kojima je riječ u sporu koji se pred njim vodi dospjele su na sam dan svoje konverzije u dionice, dakle prije pokretanja sanacijskog postupka društva Banco Popular. Osim toga, sudska odluka kojom se priznaje odgovornost tog društva za eventualnu štetu prouzročenu prilikom upisa tih obveznica nije konstitutivne prirode, nego se njome utvrđuje postojanje te odgovornosti te se određuje visina naknade štete koja se na temelju toga duguje. Iako bi obveza naknade štete koja iz toga proizlazi sve do njezina konačnog utvrđenja sudskim putem predstavljala „potencijalnu tražbinu”, ipak bi se već i prije tog utvrđenja trebala smatrati obračunanom tražbinom.

31 S druge strane, sud koji je uputio zahtjev ističe da se predmet koji se pred njim vodi razlikuje od predmeta u kojima su donesene presude navedene u točkama 27. i 28. ove presude zbog okolnosti da je osoba D. E. tužbu za poništenje ugovora o upisu konvertibilnih obveznica i tužbu za naknadu štete podnijela prije sanacije društva Banco Popular.

32 U tim je okolnostima Tribunal Supremo (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li odredbe članka 34. stavka 1. točaka (a) i (b) [Direktive 2014/59], u vezi s odredbama [njezina] članka 53. stavaka 1. i 3. te članka 60. stavka 2. prvog podstavka točaka (b) i (c), tumačiti na način da se eventualna tražbina ili pravo – koje bi moglo nastati na temelju osuđujuće presude kojom se subjektu koji je sljednik društva Banco Popular nalaže isplata naknade štete povodom tužbe za naknadu štete koja je podnesena zbog stavljanja na tržište određenog financijskog proizvoda (podređenih obveznica obvezno konvertibilnih u dionice iste banke), koji nije među instrumentima dodatnog kapitala obuhvaćenima mjerama sanacije društva Banco Popular, koji su naposljetku, prije nego što su donesene mjere sanacije banke (7. lipnja 2017.), konvertirani u dionice te banke – može smatrati obvezom na koju se primjenjuje odredba o otpisu ili poništenju iz članka 53. stavka 3. Direktive 2014/59, kao ‚neobračunana’ obveza ili tražbina, na način da bi bila izuzeta i ne bi se mogla zahtijevati od društva Banco Santander, koje je sljednik društva Banco Popular, ako je tužba iz koje proizlazi ta obveza naknade štete podnesena prije završetka postupka sanacije banke?

2. Ili pak navedene odredbe treba tumačiti na način da navedena tražbina ili pravo čine ‚obračunanu’ obvezu ili tražbinu (članak 53. stavak 3. Direktive 2014/59) ili ‚već obračuna[nu] obvez[u]’ u trenutku sanacije banke (članak 60. stavak 2. točka (b)) i da su kao takvi izuzeti od učinka oslobođenja ili poništenja tih obveza ili tražbina te se, prema tome, u odnosu na društvo Banco Santander, koje je sljednik društva Banco Popular, mogu zahtijevati čak i ako je tužba koja je dovela do te presude kojom se nalaže isplata naknade štete podnesena prije završetka postupka sanacije banke?”

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku

33 Društvo Banco Santander smatra da je zahtjev za prethodnu odluku nedopušten jer ga je Tribunal Supremo (Vrhovni sud) uputio a da prije toga nije riješio pitanje nacionalnog prava u vezi s aktivnom procesnom legitimacijom osobe D. E. Ako ta osoba nema aktivnu procesnu legitimaciju za podnošenje tužbe protiv društva Banco Popular u vlastito ime, zatraženo tumačenje odredbi Direktive 2014/59 ne bi bilo relevantno za rješenje glavnog postupka.

34 U tom pogledu, treba podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, pitanja koja se odnose na pravo Unije uživaju pretpostavku relevantnosti. Odbijanje Suda da odluči o prethodnom pitanju koje je uputio nacionalni sud moguće je samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (presuda od 6. ožujka 2025., ONB i dr., C-575/23, EU:C:2025:141, t. 51. i navedena sudska praksa).

35 Nadalje, u skladu s jednako ustaljenom sudskom praksom, smisao prethodnog postupka nije davanje savjetodavnih mišljenja o općim ili hipotetskim pitanjima, nego stvarna potreba za učinkovitim rješavanjem spora (presuda od 6. ožujka 2025., ONB i dr., C-575/23, EU:C:2025:141, t. 52. i navedena sudska praksa).

36 U ovom slučaju dovoljno je istaknuti da, prema navodima španjolske vlade, sud koji je uputio zahtjev treba odbiti tužbu u glavnom postupku – a da pritom nije potrebno ispitati aktivnu procesnu legitimaciju osobe D. E. da u vlastito ime podnese tužbu protiv društva Banco Popular – ako Sud na postavljena pitanja odgovori da prava koja proizlaze iz tužbe za poništenje ugovora o stjecanju podređenih obveznica konvertiranih u dionice i iz tužbe za naknadu štete koje se temelje na nepoštovanju zahtjeva obavješćivanja koji proizlaze iz Direktive 2004/39, podnesenih prije sanacije dotične kreditne institucije, nisu „obračunane” obveze u smislu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59.

37 S obzirom na to, nije očito da tumačenje odredaba Direktive 2014/59 koje je zatražio navedeni sud nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom glavnog postupka ili da je problem hipotetski.

38 Iz navedenog slijedi da je zahtjev za prethodnu odluku dopušten.

O prethodnim pitanjima

39 Svojim pitanjima, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li odredbe članka 34. stavka 1. točaka (a) i (b), članka 53. stavaka 1. i 3. te članka 60. stavka 2. prvog podstavka točaka (b) i (c) Direktive 2014/59 tumačiti na način da im se protivi to da se za prava koja proizlaze iz tužbe za poništenje ugovora o upisu podređenih obveznica konvertiranih u dionice kao i iz tužbe za naknadu štete, koje se temelje na nepoštovanju zahtjeva obavješćivanja koji proizlaze iz Direktive 2004/39, ako su te tužbe podnesene prije otpisa svih dionica temeljnog kapitala te kreditne institucije u okviru postupka sanacije, smatra da pripadaju kategoriji obveza ili tražbina koje su „obračunane” u trenutku sanacije dotične kreditne institucije, u smislu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59.

40 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da se člankom 34. stavkom 1. točkama (a) i (b) Direktive 2014/59 uspostavlja načelo prema kojem su ponajprije dioničari kreditne institucije ili investicijskog društva koje je u postupku sanacije, a potom i njegovi vjerovnici, oni koji moraju snositi gubitke pretrpljene zbog provođenja tog postupka.

41 U skladu s člankom 53. stavkom 3. te direktive, ako sanacijsko tijelo smanji na nulu glavnicu ili nepodmireni iznos obveze, ta obveza i sve pravne obveze ili tražbine koje u vezi s njom proizlaze i koje nisu obračunane u trenutku sanacije u svakom slučaju smatraju se izvršenima i ne mogu se dokazivati ni u jednom naknadnom postupku u vezi s kreditnom institucijom ili investicijskim društvom u sanaciji ili bilo kojim subjektom sljednikom u bilo kojoj naknadnoj likvidaciji.

42 U članku 60. navedene direktive, koji se odnosi na otpis ili konverziju instrumenata kapitala, u stavku 2. prvom podstavku točki (b) precizira se da imatelju otpisanih instrumenata kapitala na temelju odluke o sanaciji ne ostaje nikakva obveza u okviru navedenih instrumenata ili u vezi s njihovim iznosom, osim već obračunanih obveza i obveza u vezi s odštetom do koje može doći zbog tužbe kojom se osporava zakonitost izvršavanja ovlasti otpisa.

43 Iz toga slijedi da se, u slučaju otpisa svih dionica temeljnog kapitala kreditne institucije koja je u postupku sanacije na temelju Direktive 2014/59, njezini dioničari protiv te kreditne institucije ili protiv subjekta koji je njezin sljednik mogu pozivati samo na obveze ili tražbine koji proizlaze iz otpisanih instrumenata kapitala koji su već „obračunani” u trenutku sanacije, u smislu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. točke (b) te direktive.

44 Kad je riječ o pravima koja proizlaze iz tužbi za naknadu štete podnesenih zbog nepotpunih i pogrešnih informacija pruženih, među ostalim, u prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom njihova uvrštavanja u trgovanje, poput onih predviđenih člankom 6. Direktive 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja u trgovanje te o izmjeni Direktive 2001/34/EZ (SL 2003., L 345, str. 64.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 3., str. 84.), kao i iz tužbe za poništenje ugovora o upisu dionica ili određenih obveznica konvertiranih u dionice, podnesenih nakon donošenja odluke o sanaciji na temelju odredbi navedenih u prethodnoj točki ove presude, Sud je već presudio da se, uzimajući u obzir njihove retroaktivne učinke, za ta prava ne može smatrati da pripadaju kategoriji „obračunanih” obveza ili tražbina u smislu potonjih odredbi (vidjeti u tom smislu presude Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular), t. 41., 42. i 51. kao i Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 62. i 85.).

45 Međutim, u ovom su slučaju tužbe za poništenje i za naknadu štete o kojima je riječ u glavnom postupku podnesene prije sanacije društva Banco Popular. Komisija u tom pogledu u biti tvrdi da je podnošenje takvih tužbi prije sanacije dovoljno kako bi se za prava koja iz njih proizlaze moglo smatrati da su „obračunana” u trenutku sanacije, u smislu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59. Suprotno tomu, prema mišljenju društva Banco Santander te španjolske, talijanske i portugalske vlade, prava koja proizlaze iz takvih tužbi moraju, usto, biti i predmet pravomoćne presude prije tog trenutka.

46 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, iz zahtjeva za ujednačenu primjenu prava Unije kao i načela jednakosti proizlazi da pojmovi iz odredbe prava Unije koja ne sadržava nikakvo izričito upućivanje na pravo država članica radi utvrđivanja svojeg smisla i dosega trebaju u pravilu u cijeloj Uniji imati autonomno i ujednačeno tumačenje, koje treba dati uzimajući u obzir ne samo

tekst te odredbe nego i njezin kontekst i cilj koji se želi postići propisom kojeg je dio (presude od 30. travnja 2024., M. N. (EncroChat), C-670/22, EU:C:2024:372, t. 109. i navedena sudska praksa kao i Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 48.).

47 Kad je riječ, kao prvo, o tekstu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59, valja istaknuti da upotreba pojma „već obračunane obveze” ili upućivanje na obračunane tražbine sami po sebi ne pružaju nikakve naznake o tome trebaju li tužbe za poništenje i za naknadu štete samo biti podnesene u trenutku sanacije ili usto u pogledu tih tužbi već treba biti donesena pravomoćna presuda.

48 S obzirom na to, u članku 53. stavku 3. te direktive pojašnjava se da se obveze ili tražbine koje proizlaze iz otpisane obveze koje nisu obračunane u trenutku sanacije u svakom slučaju smatraju izvršenima i ne mogu se dokazivati „ni u jednom naknadnom postupku” u vezi s kreditnom institucijom u sanaciji ili bilo kojim subjektom koji je njezin sljednik. Kao što to Komisija pravilno ističe u svojim očitovanjima podnesenima Sudu, to pojašnjenje upućuje na to da se takve obveze ili tražbine i dalje mogu dokazivati u vezi s takvom institucijom ili takvim subjektom ako su bile predmet sudskog postupka pokrenutog prije sanacije. Naime, time što se naglasak stavlja na kasnije postupke, tom se odredbom ni na koji način ne isključuje mogućnost dokazivanja tih obveza ili tražbina u okviru postupaka koji su u tijeku u trenutku sanacije.

49 Kad je riječ, kao drugo, o kontekstu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59, točno je, s jedne strane, da, na temelju članka 34. stavka 1. točaka (a) i (b) te direktive, ponajprije dioničari kreditne institucije u sanaciji moraju snositi gubitke pretrpljene zbog provođenja tog postupka, nakon kojih slijede vjerovnici.

50 Međutim, načelo prioritetne odgovornosti dioničara i vjerovnika za snošenje tih gubitaka ublaženo je odredbama članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59, čije je područje primjene *ratione personae* nužno jednako kao i područje primjene članka 34. stavka 1. točaka (a) i (b) te direktive. Naime, s obzirom na to da se prve dvije odredbe izričito odnose na obveze i na tražbine koje proizlaze iz otpisane „obveze” ili koje postoje prema imatelju otpisanih instrumenata kapitala, one se primjenjuju, među ostalim, na tražbine i na obveze osoba koje imaju svojstvo dioničara ili vjerovnika kreditne institucije u sanaciji. Međutim, ako su te obveze ili tražbine „obračunane” u trenutku sanacije, iz članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) navedene direktive proizlazi da se one i dalje mogu dokazivati u vezi s kreditnom institucijom u sanaciji ili bilo kojim drugim subjektom koji je njezin sljednik.

51 Stoga se iz članka 34. stavka 1. točaka (a) i (b) Direktive 2014/59 ne može zaključiti da samo osobe koje su izgubile svojstvo dioničara ili vjerovnika takve institucije, nakon pravomoćne presude kojom se potvrđuje poništenje ugovora o upisu instrumenata kapitala o kojima je riječ, mogu dokazivati „obračunane” obveze ili tražbine, u smislu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) te direktive, u trenutku sanacije.

52 S druge strane, kad postupak sanacije podrazumijeva primjenu „*bail-in* instrumenta” u smislu članka 2. stavka 1. točke 57. Direktive 2014/59, njezinim člankom 48. stavkom 1. predviđa se da sanacijska tijela, kad izvršavaju ovlasti otpisa i konverzije, najprije smanjuju različite kategorije instrumenata kapitala. Člankom 53. stavkom 1. te direktive određuje se da su mjere smanjenja temeljnog kapitala ili konverzije ili poništenja tih instrumenata koje su dopuštene tim *bail-inom*

odmah obvezujuće za pogođene vjerovnike i dioničare. Iz toga proizlazi da u okviru *bail-ina* otpis i konverzija instrumenata kapitala izravno pridonose ostvarenju ciljeva postupka sanacije (presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 52.).

53 U tom smislu, člankom 60. stavkom 2. prvim podstavkom točkom (c) i člankom 60. stavkom 3. Direktive 2014/59 predviđa se da se imateljima relevantnih instrumenata kapitala ne isplaćuje nikakva naknada, osim u slučajevima konverzije takvih instrumenata iz tog stavka 3., i da u tim slučajevima naknada ima oblik izdavanja instrumenata kapitala u korist tih imatelja. Naime, ograničavajući naknadu štete na takvo izdavanje instrumenata kapitala, te odredbe omogućuju izbjegavanje toga da ta naknada štete retroaktivno smanji iznos vlastitih sredstava korištenih u svrhu sanacije (presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 54.).

54 Stoga, kad je riječ o tužbama za poništenje ili za naknadu štete koje su podnesene nakon sanacije, Sud je već presudio da takve tužbe predstavljaju rizik da se iznos instrumenata kapitala koji su predmet *bail-ina* u okviru postupka sanacije retroaktivno smanji, s obzirom na to da se njima zahtijeva naknada štete ili povrat u visini sredstava isplaćenih za stjecanje tih instrumenata kapitala prije sanacije. Takve tužbe stoga mogu dovesti u pitanje ostvarenje ciljeva sanacijske mjere (presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 53.).

55 Usto, Sud je pojasnio da se takvim tužbama podnesenima nakon sanacije zahtijeva da kreditna institucija ili investicijsko društvo koje je u postupku sanacije ili sljednik tih subjekata nadoknadi gubitke koje su dioničari pretrpjeli zbog toga što je sanacijsko tijelo izvršavalo ovlasti otpisa i konverzije u odnosu na obveze te institucije ili tog društva, ili se pak zahtijeva da provedu povrat ukupnih uloženih iznosa prilikom upisa dionica koje su otpisane zbog provođenja tog postupka sanacije. Uzimajući u obzir njihov retroaktivan učinak, takvim bi se tužbama dovelo u pitanje cjelokupno vrednovanje na kojem se temelji odluka o sanaciji jer je sastav kapitala dio objektivnih podataka tog vrednovanja i stoga bi one mogle ugroziti sam postupak sanacije kao i ciljeve koji se nastoje postići Direktivom 2014/59 (vidjeti u tom smislu presudu Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 59. i 62.).

56 Međutim, za razliku od tužbi za poništenje i/ili za naknadu štete koje su podnesene nakon sanacije, za takve tužbe koje su podnesene prije sanacije ne može se smatrati da imaju retroaktivan učinak, u smislu sudske prakse navedene u prethodnoj točki ove presude, te ne mogu dovesti u pitanje vrednovanje predviđeno člankom 36. stavkom 1. Direktive 2014/59 i odluku o sanaciji koja se na njemu temelji. Naime, kao što je to nezavisna odvjetnica istaknula u točki 73. svojeg mišljenja, financijski rizici koji proizlaze iz sporova koji su u tijeku obvezno se uzimaju u obzir u računovodstvu banaka čijim se dionicama trguje na burzi.

57 Kad je riječ o okolnosti da se vrednovanjem može, ovisno o slučaju, ne uzeti u obzir sve podnesene tužbe, nezavisna odvjetnica u točki 72. svojeg mišljenja pravilno je istaknula da takva razina nesigurnosti postoji prilikom svake „inventure” te da se može smatrati dijelom općeg rizika koji u okviru sanacije na temelju Direktive 2014/59 treba prihvatiti osobito subjekt koji je stjecatelj kreditne institucije u sanaciji.

58 Naime, člankom 36. stavkom 1. te direktive predviđa se „pošteno, oprezno i realistično” vrednovanje imovine i obveza takve kreditne institucije, a pritom se ne zahtijeva da ta imovina i obveze budu procijenjeni potpuno i do u najmanje detalje. Konkretno, ako zbog žurnih okolnosti pojedinog slučaja nije moguće sastaviti popis nepodmirenih bilančnih i izvanbilančnih obveza, sanacijsko tijelo može se, u skladu sa stavkom 9. tog članka 36., u vezi s njegovim stavcima 2., 3. i 6., ograničiti na privremeno vrednovanje kojim se provodi procjena vrijednosti imovine i obveza.

59 U tim okolnostima, valja smatrati da, kad su tužbe za poništenje i/ili za naknadu štete podnesene prije sanacije, njima se ne može dovesti u pitanje vrednovanje predviđeno člankom 36. stavkom 1. Direktive 2014/59 i odluka o sanaciji koja se na njemu temelji.

60 Kao treće, što se tiče ciljeva Direktive 2014/59, iz njezine uvodne izjave 49. proizlazi da bi instrumente sanacije trebalo primjenjivati samo na one kreditne institucije ili investicijska društva koja propadaju ili im prijeti propast, i to samo kad je to potrebno da bi se ostvario cilj financijske stabilnosti u općem interesu. Primjenu tih instrumenata stoga bi trebalo ograničiti na iznimno hitne slučajeve, ako se kreditna institucija ili investicijsko društvo o kojem je riječ ne može likvidirati u redovnom postupku u slučaju insolventnosti a da se pritom ne destabilizira financijski sustav.

61 Usto, kako je to navedeno u uvodnoj izjavi 45. te direktive, cilj je postupka sanacije smanjiti moralni hazard u financijskom sektoru na način da gubitke nastale zbog likvidacije kreditne institucije ili investicijskog društva ponajprije snose dioničari, kako bi se izbjeglo da ta likvidacija šteti državnim sredstvima i zaštiti deponenata (presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 55. i navedena sudska praksa).

62 Direktiva 2014/59 stoga predviđa, u izvanrednom ekonomskom kontekstu, primjenu postupka koji osobito može utjecati na prava dioničara i vjerovnika kreditne institucije ili investicijskog društva radi očuvanja financijske stabilnosti država članica, stvaranjem sustava insolventnosti koji odstupa od općih pravila za postupke insolventnosti, a čija je provedba dopuštena samo u iznimnim okolnostima i mora se opravdati važnim razlozima u općem interesu. Iznimnost tog uređenja podrazumijeva da se može isključiti primjena drugih odredaba prava Unije ako one mogu postupak sanacije lišiti korisnog učinka ili ometati njegovu provedbu (presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 56. i navedena sudska praksa).

63 Osim toga, u uvodnoj izjavi 120. Direktive 2014/59 pojašnjeno je da odstupanja od obveznih pravila za zaštitu dioničara i vjerovnika institucija obuhvaćenih područjem primjene direktiva Unije o pravu trgovačkih društava koja su predviđena tom direktivom, a koja mogu spriječiti učinkovito djelovanje i korištenje instrumenata sanacije i sanacijskih ovlasti od strane nadležnih tijela, moraju biti ne samo odgovarajuća nego i jasno i strogo definirana, kako bi se zainteresiranim osobama zajamčila maksimalna pravna sigurnost (presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 57. i navedena sudska praksa).

64 Direktiva 2004/39, čiji je cilj bila zaštita potencijalnih ulagatelja u trenutku kada donose odluke o ulaganjima, spada među „direktive Unije o pravu trgovačkih društava”, spomenute u uvodnoj izjavi 120. Direktive 2014/59. Stoga ta potonja direktiva omogućuje odstupanje od odredbi Direktive 2004/39, ako bi njihova primjena postupak sanacije mogla lišiti korisnog učinka ili ometati njegovu provedbu (vidjeti po analogiji presudu Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 58. i navedenu sudsku praksu).

65 Međutim, s obzirom na razmatranja iz točaka 56. do 59. ove presude, tužba za poništenje i tužba za naknadu štete koje se temelje na nepoštovanju zahtjeva obavješćivanja predviđenih Direktivom 2004/39 ne mogu postupak sanacije lišiti korisnog učinka ili ometati njegovu provedbu, ako su te tužbe podnesene prije sanacije.

66 Osim toga, odredbe Direktive 2014/59 treba tumačiti s obzirom na temeljna prava zajamčena Poveljom i, osobito, s obzirom na pravo na djelotvoran pravni lijek, utvrđeno u njezinu članku 47.

67 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, pravo na sudsku zaštitu zajamčeno člankom 47. Povelje nije apsolutno pravo i njegovo ostvarenje može biti predmet ograničenja koja se mogu opravdati ciljevima od općeg interesa koje Unija slijedi. Slijedom toga, kao što to proizlazi iz članka 52. stavka 1. Povelje, moguće je uvesti ograničenja tog temeljnog prava, pod uvjetom da zaista odgovaraju ciljevima od općeg interesa i da, s obzirom na željeni cilj, ne predstavljaju prekomjerno i neprihvatljivo uplitanje kojim se nanosi šteta samoj biti tako zajamčenog prava (presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 80. i navedena sudska praksa).

68 Osim toga, Sud je već presudio da, iako postoji očit opći interes u osiguranju snažne i dosljedne zaštite ulagača u cijeloj Uniji, ne može se smatrati da taj interes u svim okolnostima prevladava nad općim interesom osiguravanja stabilnosti financijskog sustava (presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II), t. 81. i navedena sudska praksa).

69 Kad je riječ o tužbama za poništenje i tužbama za naknadu štete podnesenima nakon donošenja odluke o sanaciji, kako bi se osigurao povrat iznosa plaćenih u trenutku stjecanja predmetnih instrumenata kapitala, iz sudske prakse koja proizlazi iz presuda Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular) (t. 48. do 50.) i Banco Santander (Sanacija banke Banco Popular II) (t. 82. do 84.) u biti proizlazi da se članku 47. Povelje, u vezi s njezinim člankom 52. stavkom 1., ne protivi tumačenje prema kojem odredbe Direktive 2014/59 sprečavaju dioničare kreditne institucije u sanaciji da podnesu takve tužbe nakon sanacije.

70 Međutim, situacija osoba koje su takve tužbe podnijele prije sanacije bitno se razlikuje od situacije osoba navedenih u prethodnoj točki ove presude.

71 Prije svega, kao što je to nezavisna odvjetnica u biti istaknula u točki 86. svojeg mišljenja, tumačenje prema kojem prava koja proizlaze iz tužbi za poništenje i/ili za naknadu štete podnesenih prije sanacije ne predstavljaju „obračunane” obveze ili tražbine u smislu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59, koje se mogu dokazivati u vezi s kreditnom institucijom u sanaciji i subjektom koji je njezin sljednik, imalo bi za posljedicu to da bi odlukom o sanaciji sudski postupci koji su u tijeku postali bespredmetni te bi stoga mogli biti zaključeni.

72 Ozbiljnost zadiranja u pravo zajamčeno člankom 47. Povelje koje proizlazi iz tog tumačenja nije ublažena mogućnošću podnošenja tužbe protiv odluke o sanaciji. Naime, prema navedenom tumačenju, odlukom o sanaciji s retroaktivnim učinkom mijenja se relevantni pravni okvir za rješavanje spora koji je već bio pokrenut prije donošenja te odluke, odnosno izravno se mijenja pravna situacija na kojoj se taj spor temelji. Mogućnost podnošenje tužbe protiv odluke o sanaciji stoga ne bi imala nikakav utjecaj na učinke koje bi ta odluka u tom slučaju imala od svojeg donošenja na sporove koji su već u tijeku (vidjeti po analogiji presudu od 29. travnja 2021., Banco de Portugal i dr., C-504/19, EU:C:2021:335, t. 63., 65. i 66.).

73 Nadalje, tumačenje prema kojem su prava koja proizlaze iz tužbi za poništenje i/ili za naknadu štete trebala prije sanacije biti predmet pravomoćne presude, kako bi se mogla dokazivati u vezi s kreditnom institucijom u sanaciji ili subjektom koji je njezin sljednik, učinilo bi dokazivost tih prava, na temelju članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59, ovisnim o okolnostima na koje osoba koja je podnijela takve tužbe u biti ne utječe. Naime, trajanje sudskog postupka ovisi, među ostalim, o radnom opterećenju suda pred kojim se vodi postupak i o postupovnom ponašanju protivne stranke.

74 Osim toga, podnošenjem takvih tužbi nacionalnim sudovima ta je osoba u načelu dokazala dužnu pažnju kako bi ishodila naplatu tražbina koje proizlaze iz tih tužbi prije sanacije, za razliku od osoba koje su takve tužbe podnijele nakon sanacije. S obzirom na to i uzimajući u obzir načelo *iura vigilantibus non dormientibus prosunt*, ishod tužbi podnesenih prije sanacije ne može ovisiti o okolnosti je li u pogledu njih u trenutku sanacije donesena pravomoćna presuda.

75 Naposljetku, iz razmatranja u točkama 56. do 59. ove presude proizlazi da se prava koja proizlaze iz tužbi za poništenje i/ili za naknadu štete podnesenih prije sanacije, za razliku od prava koja proizlaze iz tužbi podnesenih nakon sanacije, mogu uzeti u obzir u okviru vrednovanja predviđenog u članku 36. stavku 1. Direktive 2014/59 te da stoga ne mogu dovesti u pitanje to vrednovanje i odluku o sanaciji koja se na njemu temelji. Tumačenjem članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) te direktive kojim se dioničarima i vjerovnicima omogućuje da nastave s tužbama za poništenje i/ili naknadu štete koje su već u tijeku u trenutku sanacije ne može se ugroziti financijska stabilnost Unije.

76 Usto, takvim tumačenjem ne zadire se neproporcionalno u prava eventualnih stjecatelja kreditne institucije u sanaciji kao ni u prava subjekta koji je njezin sljednik nakon sanacije. Naime, uzimajući u obzir razmatranja u točkama 56. do 59. ove presude, te se osobe također mogu, prije nego što podnesu svoju ponudu radi stjecanja navedene institucije, upoznati s njezinim obvezama koje se sastoje od prava koja proizlaze iz tužbi za poništenje i/ili za naknadu štete podnesenih prije sanacije.

77 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da odredbe članka 34. stavka 1. točaka (a) i (b), članka 53. stavaka 1. i 3. te članka 60. stavka 2. prvog podstavka točaka (b) i (c) Direktive 2014/59 treba tumačiti na način da im se ne protivi to da se za prava koja proizlaze iz tužbe za poništenje ugovora o upisu podređenih obveznica konvertiranih u dionice kao i iz tužbe za naknadu štete, koje se temelje na nepoštovanju zahtjeva obavješćivanja koji proizlaze iz Direktive 2004/39, ako su te tužbe podnesene prije otpisa svih dionica temeljnog kapitala te kreditne institucije u okviru postupka sanacije, smatra da pripadaju kategoriji obveza ili tražbina koje su „obračunane” u trenutku sanacije dotične kreditne institucije, u smislu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59.

Troškovi

78 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Odredbe članka 34. stavka 1. točaka (a) i (b), članka 53. stavaka 1. i 3. te članka 60. stavka 2. prvog podstavka točaka (b) i (c) Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća

treba tumačiti na način da im se:

ne protivi to da se za prava koja proizlaze iz tužbe za poništenje ugovora o upisu podređenih obveznica konvertiranih u dionice kao i iz tužbe za naknadu štete, koje se temelje na nepoštovanju zahtjeva obavješćivanja koji proizlaze iz Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ, ako su te tužbe podnesene prije otpisa svih dionica temeljnog kapitala te kreditne institucije u okviru postupka sanacije, smatra da pripadaju kategoriji obveza ili tražbina koje su „obračunane" u trenutku sanacije dotične kreditne institucije, u smislu članka 53. stavka 3. i članka 60. stavka 2. prvog podstavka točke (b) Direktive 2014/59.

Potpisi